

Een vergelijking van verschillende methodes voor dataverzameling

Nationaal Kiezersonderzoek in de toekomst online?

Online dataverzameling is kostenbesparend, maar hoe zit het met de datakwaliteit? Onderzoekers van de Universiteit van Amsterdam onderzochten dit voor het Nationaal Kiezersonderzoek. Evi de Cock

Het Nationaal Kiezersonderzoek (NKO), georganiseerd door Stichting Kiezersonderzoek Nederland (SKON), is een surveyonderzoek dat sinds 1971 na elke Tweede Kamerverkiezingen plaatsvindt. Via huisbezoeken door interviewers worden willekeurig geselecteerde Nederlandse kiezers gevraagd naar hun politieke opvattingen, percepties en gedragingen. In 2017 voegde het NKO een online vragenlijst toe, gestuurd naar een nieuwe, willekeurige steekproef en naar respondenten van het LISS panel, een lang-

lopend *probability based* panel van ongeveer 4.500 huishoudens. Roderik Rekker, Tom van der Meer en Wouter van der Brug onderzochten of de online vragenlijsten leidden tot andere data ten opzichte van huisbezoeken.

Nauwelijks andere data

Rekker: "Wat bleek: de online vragenlijsten leverden nauwelijks andere data en soms zelfs een betere datakwaliteit op. Alleen de oudste groep kiezers leek wat lastiger te bereiken via internet.

Als het NKO in de toekomst volledig online wordt afgenomen, zijn vergelijkingen over de tijd met eerdere NKO's nog steeds mogelijk. Onderzoekers moeten dan, met de data van 2017, wel goed controleren of de verandering van methode in het geval van hun specifieke vraagstelling niet toch een trendbreuk heeft veroorzaakt", zegt Rekker.

Ook de resultaten met betrekking tot het gebruik van het LISS panel waren positief. Rekker: "Het benaderen van respondenten uit het LISS panel leidde slechts in beperkte

Het Nationaal Kiezersonderzoek meet sinds 1971 na elke Tweede Kamerverkiezingen politieke opvattingen, percepties en gedragingen.

Credits: Andreas Breiting, Pixabay

mate tot andere resultaten dan het trekken van een verse steekproef, maar de LISS steekproef bleek wel minder representatief dan de verse steekproef."

Het NKO hoopt in de toekomst het werven via een verse willekeurige steekproef te combineren met afname in het LISS panel. Op deze manier kan de representativiteit van

het NKO gewaarborgd blijven, terwijl er ook geprofiteerd wordt van de voordelen van een panel waarin bijvoorbeeld dezelfde kiezers over langere tijd gevolgd kunnen worden.

Rapport:

DOI: 10.13140/RG.2.2.17927.42400

Data:

DOI: 10.17026/dans-xby-5dhs

COLUMN

Samen leren van data

In de zorg, zeker in de psychiatrie, wordt diagnostiek en behandeling op basis van kennis, ervaring en richtlijnen uit wetenschappelijk onderzoek bedreven. Maar de praktijk wijkt nogal eens af van de bevindingen in het lab. Zo is er altijd sprake van selectie-bias bij onderzoek, zoals het feit dat ernstig zieke, suïcidale of minder wilsbekwame patiënten en patiënten met co-morbiditeit niet worden geïncludeerd in onderzoek.

De verplichting om op systematische wijze gegevens te verzamelen en te registreren, om de kwaliteit van zorg te monitoren, te evalueren en te verbeteren, zou dit gat tussen kennis uit onderzoek en kennis uit de praktijk kunnen dichten. Maar hoe?

De sleutel ligt mijns inziens in een vruchtbare samenwerking tussen mensen van verschillende domeinen. De data scientist is nodig om de data te ontsluiten, te processen, te analyseren en te interpreteren. Psychiaters en verpleegkundigen kennen de klinische vraagstukken, kunnen de

kwaliteit van de data duiden en begrijpen de inhoud. Uiteraard zijn zorgdata niet vrij toegankelijk en vindt vanwege de hoge sensitiviteit de verwerking en analyse met grote zorgvuldigheid plaats.

Binnen de afdeling Psychiatrie van UMC Utrecht werkt een data science team nauw samen met de klinici en patiënten. En wat blijkt: het voordeel werkt twee kanten op. Enerzijds komen de relevante vraagstukken uit de praktijk bij de data scientists en tegelijkertijd openen inzichten uit de data de deur voor nog niet ge-

voerde discussies. Samen wordt verkend wat de mogelijkheden zijn om kennis laagdrempelig uit te wisselen, *tooling* gezamenlijk in te zetten en uitkomsten en algoritmes uit te wisselen om verder te verbeteren.

Instelling overstijgend is onze samenwerking met Parnassia Groep, St Antonius en GGZ Eindhoven in het *Compute Visits Data consortium*. De data blijven binnen de instellingen, maar de eerste algoritmes zijn succesvol uitgewisseld. Ook zijn we onderdeel geworden van het initiatief *Perso-*

nal Health Train dat gelijke doelen nastreeft vanuit de principes van *federated learning*. Om dit type toegepast dataonderzoek verder te brengen, is wetenschappelijk onderzoek nodig. Technieken die kunnen worden toegepast, zijn legio, waarbij met name *text mining* veelbelovend is. Immers, zeker in de psychiatrie, is er sprake van grote hoeveelheden geschreven tekst. Om deze beter te benutten, zijn steeds meer *state of the art* methodes voorhanden.

Om die kennis vervolgens daadwerkelijk in de praktijk te benutten, is de samenwerking tussen data experts en zorg experts cruciaal. Samen zorgen we voor een betere kwaliteit van de zorg van morgen.

Karin Hagoort

Karin Hagoort is teamleider Innovatie en onderzoeker op de afdeling Psychiatrie van het UMC Utrecht.

Karin geeft de column door aan: prof.dr. Sander Klous.

GELEZEN

Verkenning en optimalisering Nationaal Datalandschap
Marjan Grootveld

"Laat duizend bloemen bloeien onder deskundige leiding van een hovenier". Zo zou je de *Verkenning Nationaal Datalandschap* kunnen samenvatten. Een projectgroep namens het Nationaal Programma Open Science (NPOS) heeft bij onderzoekinstellingen en aanbieders van datadiensten – zoals opslag en archivering van data, research softwareontwikkeling en kennisoverdracht inzake FAIR data – geïnventariseerd welke partijen en structuren een rol spelen in het Nederlandse datalandschap. De verkenning was gericht op de organisatie van optimaal hergebruik van onderzoeksdata en gaat dus voorbij aan zaken als de kwaliteit of de huidige mate van herbruikbaarheid van data.

De Verkenning beschrijft een rijk maar gefragmenteerd datalandschap, al identificeert het ook een klein aantal 'gebruikelijke partners', zoals DANS, 4TU.Research, SURF, het UKB-bibliothekenverband en het LCRDM-netwerk. Niettemin is de eerste stap op de voorgestelde roadmap voor FAIR data het inrichten van een nationaal datacoördinatie- en expertisecentrum: de hovenier. Dit centrum kan bijvoorbeeld de aanstaande *Data Competence Centers* ondersteunen en een nationale dienstencatalogus coördineren – met de kanttekening dat internationaal onderzoek dikwijls zijn datadiensten elders afneemt. Of het centrum uiteindelijk meer of minder zicht op de bloemen geeft, zal afhangen van zijn plek in het datalandschap en het gezag dat het heeft of verwerft. In verdere aanbevelingen knoopt de Verkenning aan bij andere NPOS-doelen, zoals waardering voor Open Science.
opensecience.nl/projecten/projecte-verkenning-en-optimalisering-nationaal-datalandschap

Ben jij FAIR-Aware? Nieuwe tool voor FAIR-data

Met de nieuwe tool *FAIR-Aware* kunnen onderzoekers zelf beoordelen, hoe FAIR hun data zijn, voordat de data gedeponereerd worden. De online *self-assessment tool* doorloopt middels 10 vragen met de gebruikers alle aspecten van de FAIR-principes. Dankzij tips bij elke vraag, leert de gebruiker de vraagstukken beter begrijpen en weten zij hoe ze hun data FAIR of FAIR-der kunnen maken. De tool is ontwikkeld binnen het Europese FAIRs-FAIR-project, DANS is een van de partners. (HB)

fairsfair.eu